

Ja, ik wil!
100 jaar trouwen
in Gorinchem

Inleiding

In 1912 opende het Gorcums Museum zijn deuren, toen nog in de Gasthuisstraat in het pand 'Dit is in Bethlehem'. Het museum bestond in 2012 dus 100 jaar. Omdat het sinds 1995 in het voormalige stadhuis is gevestigd, waar in de loop der jaren veel huwelijken zijn gesloten, lag de keuze voor het thema 'trouwen' voor de jubileumtentoonstelling al snel voor de hand. Daarom blikte het museum terug in de expositie *Ja, ik wil! 100 jaar trouwen in Gorinchem*.

Voor de tentoonstelling is aan Gorcumers via kranten, sociale media en de website gevraagd tastbare herinneringen aan hun huwelijksdag uit te lenen, zoals trouwjurken, kostuums, filmbeelden en feestgidsen. Uiteindelijk is de tentoonstelling voor negentig procent ontstaan door

'crowdsourcing': inbreng door het publiek. Op zaterdag 1 september 2012 vond er een bijzonder evenement plaats: getrouwde koppels kregen in het museum de kans om elkaar opnieuw het jawoord te geven. Drie Buitengewoon Ambtenaren van de Burgerlijke Stand (BABS) verbonden de koppels opnieuw in de echt. Door het verzamelen van materiaal zijn er ook verhalen naar boven gekomen. In dit boekje vindt u een bloemlezing van anekdotes van trouwambtenaren over 100 jaar trouwen in Gorinchem.

Trouwambtenaren

De Buitengewoon Ambtenaar van de Burgerlijke Stand of BABS is in Nederland een ambtenaar die wordt aangesteld door het gemeentebestuur met als taak het voltrekken van huwelijken, het registreren van partnerschappen en het omzetten van huwelijken en geregistreeerde partnerschappen. Gorinchem heeft de afgelopen 100 jaar vele babsen gekend, onder wie een aantal zeer spraakmakende die een legende op zich waren of zijn.

Recordhouders:

A.C. Swaters: 1927 huwelijken

G.J. Kroef: 700 huwelijken

H. van Engelen: 1978 huwelijken

C. van Wingerden-De Weerd: 1000 huwelijken

De BABS en in april 2013:

mw. Corrie van Wingerden-De Weerd	(in functie sinds 1991)
dhr. Branko van Son	(in functie sinds 1994)
mw. Ellen Kist	(in functie sinds 1994)
mw. Patty Zandl	(in functie sinds 2000)
dhr. Hans van Mourik	(in functie sinds 2003)
mw. Karin van de Ven	(in functie sinds 2006)
mw. Cora Overbeek-van den Wijngaard	(in functie sinds 2008)
mw. Anouk Schröder-Vreeswijk	(in functie sinds 2013)

Trouwen

We kennen in Nederland diverse vormen waarin mensen met elkaar samenleven; één daarvan is het huwelijk. Op de huwelijksdag sta je aan de start van een nieuwe fase in het leven met je partner. Het wordt een mooie (zo niet de móóiste) dag van je leven. Het moet een buitengewoon feestelijk gebeuren worden, waarbij ook nog wettelijk zaken geregeld worden tussen twee personen. De één trouwt het liefst in stilte, de ander met alleen een groepje echte vrienden erbij en weer anderen pakken het liefst zeer uitgebreid uit. Maar volgens de wet doe je allemaal hetzelfde: trouwen.

De huwelijksluiting houdt in dat je ten overstaan van de ambtenaar van de burgerlijke stand, in aanwezigheid van minimaal twee getuigen, verklaart dat je elkaar aanneemt als echtgenoot en de wettelijke plichten zult vervullen die aan de huwelijkse staat worden verbonden. Dit burgerlijk huwelijk is sinds 1811 wettelijk geregeld en is noodzakelijk om een huwelijk rechtsgeldig te maken. Trouwen voor de kerk is een vrije keuze, die niets met de wet te maken heeft. *Bruiloft* is ontstaan uit het woord *bruidloop*, wat waarschijnlijk duidt op het oude gebruik dat het bruidspaar met de bruiloftsgasten in een optocht naar het huis

van de bruidegom trok.

Sinds 1 april 2001 kunnen twee vrouwen of twee mannen in Nederland voor de wet met elkaar trouwen. Nederland kent uitdrukkelijk geen homohuwelijk, een aparte huwelijksvorm die uitsluitend bedoeld is voor twee personen van hetzelfde geslacht. In plaats daarvan is ervoor gekozen om het bestaande burgerlijk huwelijk (dat voorheen alleen open stond voor personen van verschillend geslacht) ook open te stellen voor personen van gelijk geslacht.

Trouwen op een zelf gekozen locatie

Het gemeentehuis is een voor de hand liggende locatie om te trouwen. Onder bepaalde voorwaarden is het ook mogelijk om te trouwen op een locatie naar keuze (bijvoorbeeld de eigen tuin of woning, een boot, etc.; belangrijkste voorwaarde is dat de locatie binnen de gemeentegrenzen ligt). In april 1999 besloot de Gorcumse gemeenteraad dat trouwlustigen het huwelijk overal in de gemeente mochten laten voltrekken, mits de gekozen locatie niet in strijd was met de “openbare orde en de goede smaak”. Naar aanleiding van dit besluit werden in de Tweede Kamer vragen gesteld. De ministers De Vries van Binnenlandse Zaken en Korthals van Justitie vonden dat bijvoorbeeld het trouwen in een luchtballon, zoals in Gorinchem nu mogelijk werd, aan banden moest worden gelegd.

Andere locaties huwelijksvoltrekking:

- Een luchtballon
- Het rivierstrand
- De molen De Hoop
- Het Dalems Kerkje
- Restaurant Hipper
- Het schuilkerkje aan de Langendijk
- Theater De Nieuwe Doelen
- Diverse woonhuizen
- Hotel Gorinchem
- Restaurant Bistro de Poort/Merwezicht
- Een tuin aan het Chopinpad
- Diverse schepen

Jawoord in de bios

GORINCHEM - Ditmaal geen première, maar een primeur in het Roxy-Theater. Voor de eerste keer traden daar vrijdagmiddag twee mensen in het huwelijk. Esther van Eijk en Erich Gaikhorst uit Arkel zijn grote film liefhebbers en besloten dat de Gorcumse bioscoop dan ook een zeer geschikte locatie was voor het officiële gedeelte van de 'mooiste dag van hun leven.

FOTO GRAFFITI

2004

Wie van de drie?

Door Karin van de Ven

Bij gebrek aan een eigen woning verbleef het jonge aanstaande bruidspaar voorlopig samen bij de moeder van de bruid. Voor het kennismakingsgesprek voorafgaand aan de huwelijksplechtigheid werd ik dus verwelkomd door drie enthousiaste mensen, een beetje nerveus reeds voor de grote dag. Via de gemeente krijg ik vooraf geen gegevens over het aanstaande bruidspaar, dus informeer ik altijd even naar de volledige namen en de geboortedata. Ik wil immers geen fouten maken tijdens de huwelijksvoltrekking!

De van Bonaire afkomstige bruidegom luisterde naar vier prachtige, exotische voornamen en zijn ouders deden daar niet voor onder! Goed oefenen op deze namen, bedacht ik me, terwijl ik ze noteerde. De naam van de bruid klonk me heel 'Hollands' in de oren, dus dat kon niet verkeerd gaan bij het voorlezen van de huwelijksakte. Zo ook de namen van de ouders van de bruid. Mijn pen vloog over het papier; alle gegevens die in de akte moeten worden vermeld, schreef ik op. Of toch niet?

De bruid realiseerde zich opeens dat ze zojuist niet haar biologische vader had genoemd en dat veranderde de zaak. De ex-echtgenoot van haar moeder had haar

grotendeels opgevoed, dus gevoelsmatig is dat haar vader; vandaar dat ze hem had genoemd. Ik begreep haar verklaring, maar de namen op mijn notitieblok moesten toch worden doorgehaald.

De biologische vader bleek een bekende, dus de bruid hoefde niet te spellen. Er was nog altijd aardig contact met deze vader, dus de verwachting was wel dat hij met zijn familie aanwezig zou zijn bij de huwelijksvoltrekking. Altijd fijn als er een goede verstandhouding is.

Ik vroeg het superverliefde stel om me te vertellen waar ze elkaar hadden ontmoet en waarom ze graag met elkaar wilden trouwen. Ze kletsten honderduit, vol van hun liefde voor elkaar.

Het gesprek werd even onderbroken voor een slokje koffie. De moeder van de bruid benutte deze pauze aarzelend: ze wilde toch nog even reageren op het verhaal van de 'vader van de bruid'. De biologische vader had destijds zijn dochter namelijk niet erkend, zo vertelde ze. De man die bij de burgerlijke stand was opgegeven als vader van haar dochter, was de man met wie zij ten tijde van de geboorte samenleefde. Driemaal is scheepsrecht... Ik wijzigde mijn gegevens wederom.

Voor alle zekerheid vroeg ik de volgende dag bij een collega van Burgerzaken even na welke naam in de akte moest worden vermeld, je weet immers maar nooit. Voorzien van de correcte gegevens trad ik

Met gevolg rechtstreeks uit de kroeg

Door Hans van Mourik

Op een donderdagmiddag werd ik gebeld door de afdeling Burgerzaken van de gemeente Gorinchem. Er was daar een bruidspaar dat met twee ambtenaren van de afdeling als getuigen stil had willen gaan trouwen. Vrienden van het echtpaar vonden dit echter niet zo'n goed idee. Zij hadden in de kroeg met elkaar besloten dat het bruidspaar echt niet zonder gasten mocht trouwen. Onder druk van de vrienden werd nu aan de gemeente gevraagd om de huwelijksvoltrekking toch wat uit te breiden en daar moest ook een trouwambtenaar bij komen. Zo gezegd zo gedaan, dus ik werd ingeschakeld en moest snel een leuk verhaal in elkaar draaien.

De volgende dag stonden bode Ageeth en ik om 13:00 uur te wachten voor het stadhuis. Daar kwam de bruidsstoet. Ik denk dat met uitzondering van de chauffeurs de rest van de gasten al behoorlijk diep in het glaasje gekeken had. Goedgemutst ging iedereen de trouwzaal binnen. Doordat iedereen al een stevige borrel achter de kiezen had voelde men zich ook geroepen om zich

met de teksten van de trouwambtenaar te bemoeien. Het resultaat was dat er over iedere zin die ik had uitgesproken wel een opmerking van iemand uit de zaal kwam. Dit gaf een heel hilarische toestand, alsof het bruidspaar opeens vijftwintig trouwambtenaren om zich heen had. Ik heb zelden zo gelachen. Na afloop van de huwelijksvoltrekking hadden de vrienden ook nog een paard en ezel geregeld waarmee bruid en bruidegom een ereronde mochten maken. Er werd aangeboden dat de trouwambtenaar ook nog een rondje mocht maken, maar ik heb bedankt voor de eer. Daarna zijn bruidspaar en gevolg afgedropen naar de kroeg om daar het feest voort te zetten.

Jeugdliefde

Door Karin van de Ven

Ze leerden elkaar kennen op de middelbare school, waar hij als nieuwkomer in het dorp bij haar in de klas kwam. Het was liefde op het eerste gezicht; al heel snel kregen ze verkering en waren ze onafscheidelijk. Na het eindexamen verliet hij echter geheel onverwacht het dorp, zonder haar op de hoogte te kunnen stellen van zijn plotselinge, noodgedwongen vertrek. Het was een moeilijke periode, die hen allebei zeer verdrietig stemde. Maar helaas zagen ze geen kans om weer met elkaar in contact te komen.

Na verloop van tijd pakten ze beiden – onafhankelijk van elkaar – de draad weer op en vonden een gelukkige nieuwe liefde. Maar nooit waren ze helemaal uit elkaars gedachten.

Met de nieuwe liefde traden ze beiden in het huwelijk en ze hadden heel gelukkige jaren, samen met de kinderen die hen werden geschonken. Nooit vernamen ze meer enig teken van leven van elkaar, nooit was er een toevallige ontmoeting, al woonden ze slechts 20 kilometer van elkaar verwijderd.

Vele jaren later eindigden beiden huwelijken in dezelfde periode. Voor haar en voor hem – afzonderlijk van elkaar – een nieuwe start, een nieuwe invulling van hun leven.

Na elkaar dertig jaar niet te hebben gezien, kruisten hun paden elkaar weer! Alsof de tijd had stil gestaan... Het voelde meteen weer fantastisch, alsof ze elkaar onlangs nog hadden gezien. Ze waren wat ouder geworden, maar herkenden in elkaar direct de middelbare scholier waar ze destijds zo vreselijk verliefd op waren geweest.

Deze keer waren ze vastbesloten om elkaar nooit meer los te laten. Op kerstavond vroeg hij haar ten huwelijk, een geweldige avond voor een aanzoek. Want als ze later oud en vergeetachtig zouden zijn, zouden ze zich altijd herinneren dat kerstavond voor hen heel bijzonder is. Wanneer ze elkaar weerspiegeld in een mooie, glanzende kerstbal zullen aankijken, weten ze vast en zeker nog dat ze elkaar op deze avond ooit eens beloofden om voor altijd samen te blijven.

Verbonden door liefde... gevolgd door een wettelijk verbond op 18 juni 2010, dat ik mocht sluiten.